

วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานการใช้ระบบอาสาสมัคร
ในการให้บริการวางแผนครอบครัวชุมชนในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

จากการศึกษาที่กล่าวมานั้น เป็นการศึกษาโดยการค้นคว้าข้อมูลความเป็นจริงจากสำนักงานวางแผนครอบครัวชุมชน สัมภาษณ์พัฒนาประชากรและชุมชนการศึกษาที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเป็นการนำเอาความเป็นจริงหรือหลักปฏิบัติต่าง ๆ เหล่านั้น มาวิเคราะห์ว่าความเหมาะสมและความมีประสิทธิภาพหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนเอง และจากการออกแบบสอบถามส่งมาจากอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ที่เป็หัวใจของการปฏิบัติงานในระบบนี้ และเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดที่สุดกับการให้บริการ

ในการวัดประสิทธิภาพในการจัดการ หรือในการบริหารงานว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น มีเครื่องมือหรือตัวชี้ ประสิทธิภาพอยู่ด้วยกันมากมายหลายประการ ซึ่งทั้งนี้แล้วแต่วัตถุประสงค์ ความเหมาะสม และจะต้องสามารถหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้ นั้นได้ ซึ่งสำหรับวิทยานิพนธ์นี้ ตัวชี้ที่ จะนำมาใช้เป็น เครื่องมือวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการดำเนินงานการให้บริการวางแผนครอบครัว ชุมชนของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนในเขตภาคเหนือของประเทศไทย มีดังนี้

1. ยอดขาย (จำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด)
 2. ส่วนแบ่งของตลาด (Market Share) ยาเม็ดคุมกำเนิด
 3. การจัดการภายในองค์การ
1. ยอดขาย (จำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด)

ยอดขายเป็นตัวชี้ที่ค่อนข้างจะนิยมและพบเห็นกันโดยทั่วไป สำหรับใช้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานสำหรับองค์การธุรกิจต่าง ๆ เพราะข้อมูลหาได้ง่ายและเห็นได้ชัด กล่าวคือถ้ายอดขาย เพิ่มขึ้นก็ชี้ให้เห็นว่ากิจการประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน หรือมีประสิทธิภาพในการบริหารงาน

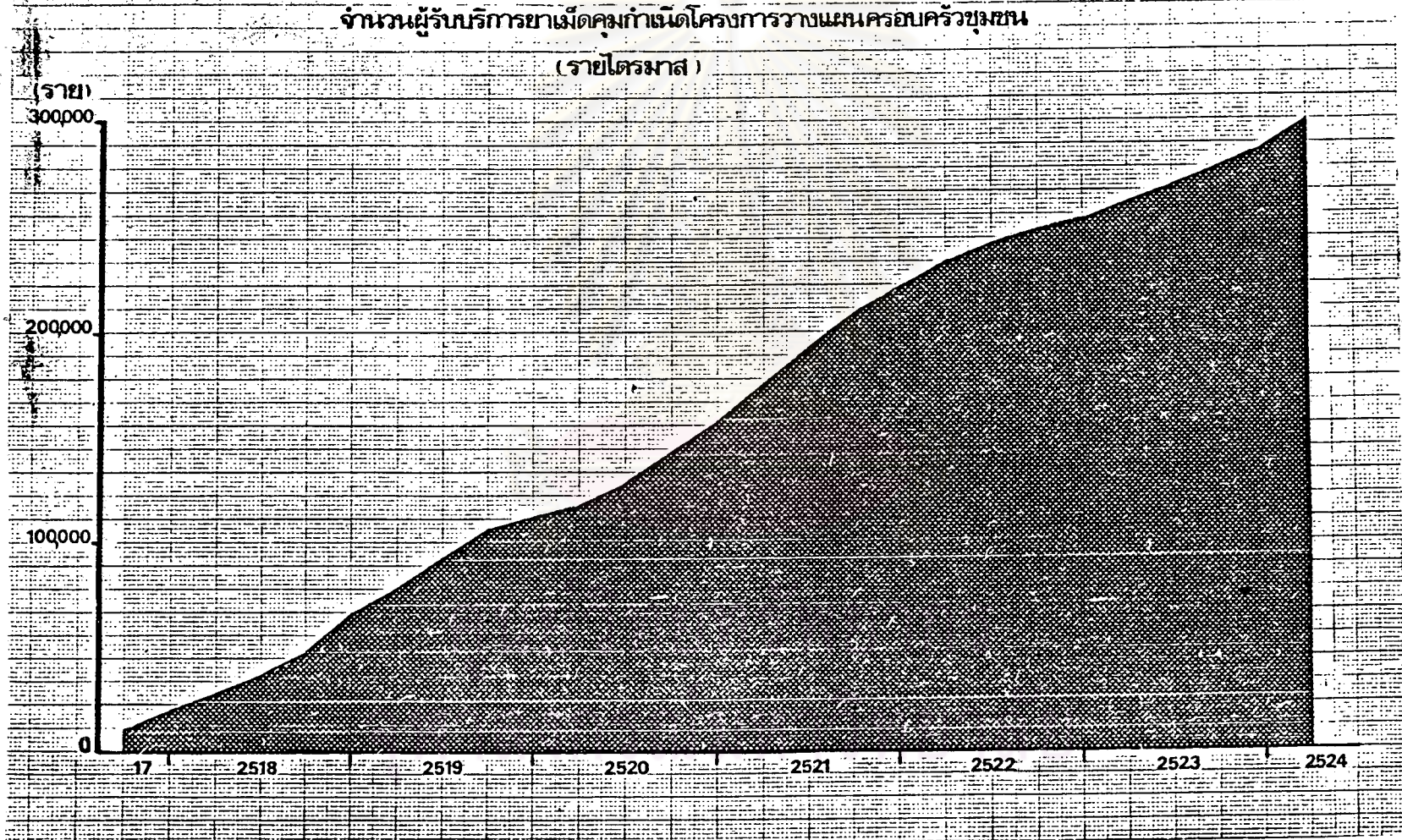
สำหรับสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน ถึงแม้จะเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ไม่ได้เพื่อแสวงหากำไรก็จริงอยู่ แต่จะต้องมีรายได้บางส่วนเพื่อช่วยเหลือตนเองบ้าง ในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยใช้อยอดขายเป็นตัวชี้วัด จะพิจารณาออกเป็น 2 กรณี คือ

1. พิจารณาจากจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด จำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด จะเป็นเครื่องชี้อย่างหนึ่งถึงความสำเร็จในการดำเนินงานได้ เพราะถ้าสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนสามารถเพิ่มจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิดให้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ได้ ก็จะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการบริหารงานได้

2. พิจารณาจากยอดการจำหน่ายยาเม็ดคุมกำเนิด ซึ่งถ้าพิจารณาแต่เพียงจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด ถึงแม้จำนวนผู้รับบริการจะเพิ่มมากขึ้น แต่จำนวนการจำหน่ายอาจจะลดลงก็ได้ ดังนั้นจึงต้องพิจารณายอดจำนวนการจำหน่ายยาเม็ดคุมกำเนิดไปพร้อม ๆ กับพิจารณาจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด

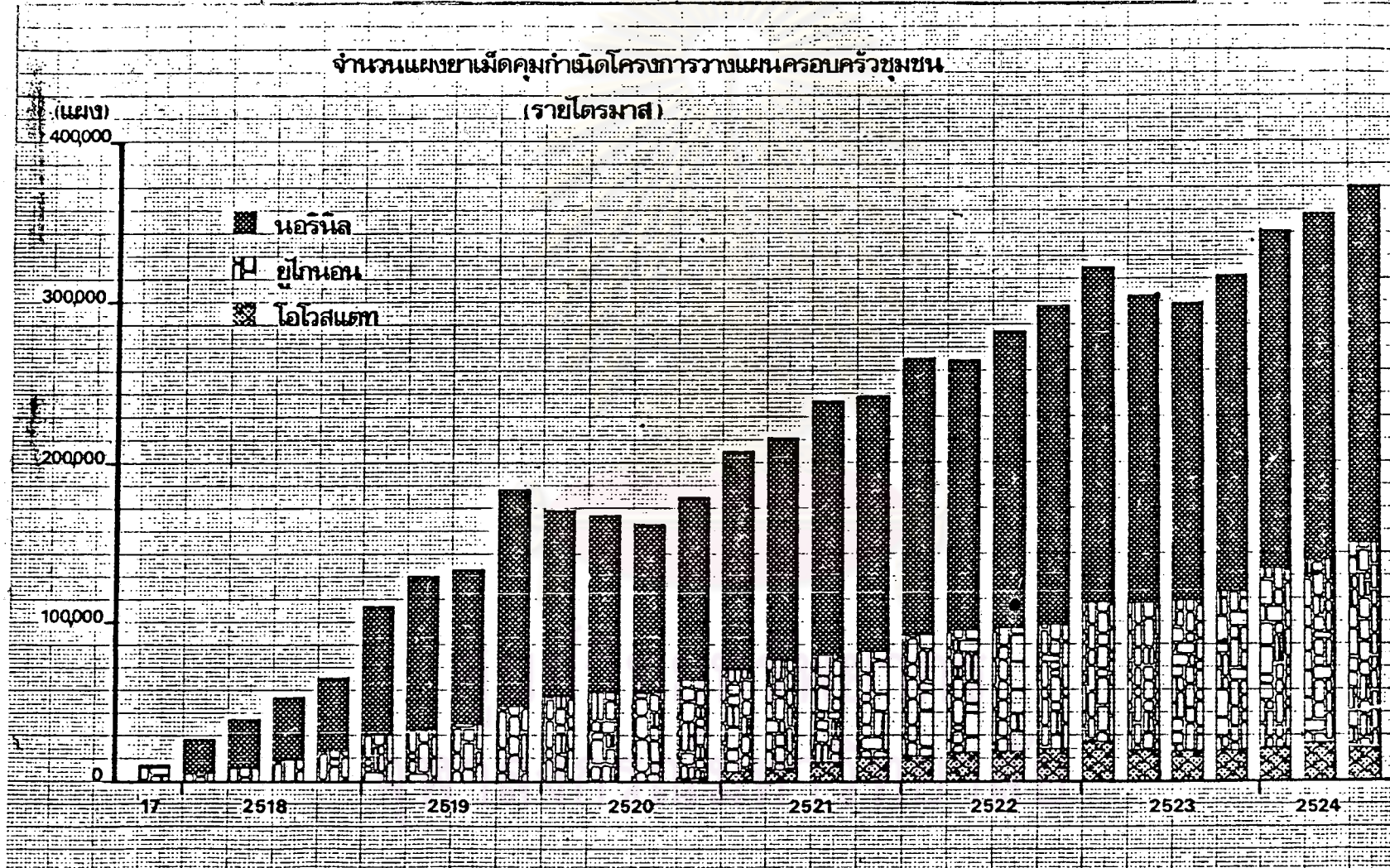
พิจารณาจากกราฟ ซึ่งแสดงจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิดในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน ตั้งแต่ปี 2517 - 2522 ดังแสดงในภาพที่ 6 และกราฟแสดงจำนวนแผงยาเม็ดคุมกำเนิดที่จำหน่ายในโครงการวางแผนครอบครัวชุมชนของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2518 - 2522 ดังแสดงในภาพที่ 7 จะเห็นได้ว่า เส้นกราฟมีลักษณะชันสูงชันเรื่อย ๆ ทั้ง 2 กราฟ ซึ่งหมายถึงว่าทั้งจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด และจำนวนยอดการจำหน่ายยาเม็ดคุมกำเนิดได้เพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา และจากตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้รับบริการทั้งผู้รับบริการรายเก่าและผู้รับบริการรายใหม่ ในเขตภาคเหนือของปี 2522 และ 2523

รูปที่ 6 แสดงจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิดในเขตภาคเหนือของประเทศไทย
ของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน ตั้งแต่ปี 2517 - 2522

รูปที่ 7 แสดงจำนวนแผงยาเม็ดคุมกำเนิดที่จำหน่ายในโครงการวางแผนครอบครัวชุมชน
ของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

ตั้งแต่ปี 2518 - 2522

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิดรายเก่าและรายใหม่ของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัว
ชุมชน ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ของปี 2522 และ 2523

เดือน	จำนวนผู้รับบริการ			
	2522		2523	
	รายเก่า	รายใหม่	รายเก่า	รายใหม่
มกราคม	30,763	2,509	38,536	1,835
กุมภาพันธ์	29,925	2,269	37,020	1,705
มีนาคม	31,864	2,427	37,210	1,573
เมษายน	32,989	2,274	35,749	1,855
พฤษภาคม	34,485	2,355	37,518	2,286
มิถุนายน	35,600	2,102	36,373	1,933
กรกฎาคม	33,976	1,831	38,076	2,094
สิงหาคม	34,319	1,678	37,794	1,447
กันยายน	35,026	1,765	39,092	1,752
ตุลาคม	35,356	1,506	39,937	1,794
พฤศจิกายน	37,119	1,642	41,345	2,156
ธันวาคม	36,999	1,655	44,599	1,323
รวม	408,412	24,043	463,249	21,753
รวม	432,455		485,002	

ที่มา : สำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน สภาคณะพัฒนาประชากรและชุมชน

ตารางที่ 4

แสดงรายได้จากการให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดในเขตภาคเหนือของประเทศไทยปี 2522 และ 2523

เดือน	รายได้	
	ปี 2522	ปี 2523
มกราคม	197,190.00	213,967.50
กุมภาพันธ์	211,998.75	236,878.00
มีนาคม	189,438.00	211,368.50
เมษายน	207,692.25	227,957.50
พฤษภาคม	193,410.75	266,049.50
มิถุนายน	204,944.50	230,217.00
กรกฎาคม	214,365.75	219,644.25
สิงหาคม	205,415.50	226,906.50
กันยายน	196,391.50	228,810.00
ตุลาคม	208,384.50	232,925.75
พฤศจิกายน	210,544.00	230,250.25
ธันวาคม	214,771.25	263,483.75
รวม	2,454,546.75	2,788,458.50

ที่มา : สำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน สัมมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้รับบริการในปี 2523 มียอดลดลงจากปี 2522 คือจาก 432,455 คน ในปี 2522 เป็น 485,002 คน ในปี 2523 หรือคิดเป็นร้อยละ 12.15 และจากตารางที่ 4 แสดงรายได้จากการให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดในเขตภาคเหนือของประเทศไทยของปี 2522 และ 2523 จะเห็นได้ว่า ในปี 2522 มียอดรายได้จากการให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดทั้งสิ้น 2,454,458.75 บาท ยอดรายได้จากการให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดของปี 2523 เท่ากับ 2,788,458.50 บาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2522 คิดเป็นร้อยละ 13.61

จะเห็นได้ว่าทั้งยอดจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด และยอดรายได้จากการให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดได้เพิ่มขึ้นตลอดมา ตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน 5 ปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จด้านหนึ่งของการใช้ระบบอาสาสมัครในการให้บริการวางแผนครอบครัวชุมชน ของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน

2. ส่วนแบ่ง ตลาด (Market Share) ของยาเม็ดคุมกำเนิด

ส่วนแบ่งของตลาดก็เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้วัดประสิทธิภาพ และความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การธุรกิจโดยทั่วไป ธุรกิจที่ตั้งขึ้นมาใหม่ถ้าสามารถที่จะครอบครองตลาดได้ บางส่วนจากตลาดของผู้ขายเดิม ก็สามารถที่จะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการ

จากแผนภาพที่ 8 แสดงแหล่งที่มาของยาเม็ดคุมกำเนิดที่ใช้ในภาคเหนือ โดยการสำรวจครัวเรือนในภาวะเจริญพันธุ์ จำนวน 33,764 ครัวเรือน และพบว่าร้อยละ 37.2 ของ ครัวเรือนทั้งสิ้นใช้วิธีกินยาเม็ดคุมกำเนิดอยู่ในปัจจุบัน และจากจำนวนผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิดดังกล่าว ร้อยละ 56.1 รับบริการจากศูนย์บริการสาธารณสุข หรือจากภาคีรัฐบาล ร้อยละ 34.1 รับบริการจากอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนและอื่น ๆ ร้อยละ 9.8

แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน แม้จะดำเนินงานมาเพียงระยะเวลาอันสั้น ใช้ทุนดำเนินงานโดยการช่วยเหลือจากต่างประเทศ และในประเทศบางส่วนก็สามารถดำเนินการให้บริการวางแผนครอบครัวชุมชน โดยเฉพาะให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดในเขตภาคเหนือของประเทศไทยได้ถึง 34.1 ส่วน ของตลาดการให้บริการทั้งหมด ซึ่งชี้ให้เห็นได้

ถึงความสำเร็จในการดำเนินงานการให้บริการวางแผนครอบครัวชุมชนในเขตภาคเหนือของ
ประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 8 แสดงแหล่งที่มาของข่ามีดคุมกำเนิดที่ใช้ในภาคเหนือ

ที่มา : "Village Dropaint and new Acceptor Recruitment Campaign"

(FRP. 1980) ของ สำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน สมาคมพัฒนาประชากร

และชุมชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การวัดการภายในองค์กร

นอกจากตัวชี้ประสิทธิภาพ (Indicator) ของการดำเนินงานที่กล่าวมาแล้วนั้น การวัดการภายในองค์กรก็เป็นตัววัดที่สำคัญตัวหนึ่งของความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการนี้ เพราะการวัดการสามารถทำให้มีการดำเนินงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งยอดขาย (จำนวนผู้รับบริการ) การขยายตัวของกิจกรรม และผลจากการวัดการอื่น ๆ ดังนั้นจึงสมควรที่จะวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการวัดการภายใน ซึ่งสำหรับวิทยานิพนธ์นี้ได้ออกแบบสอบถามอาลาลัมคร วางแผนครอบครัวชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวัดประสิทธิภาพในเขตปฏิบัติการ 11 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย จำนวน 2,816 คน (สถิติตัวเลขจากการสรุปผลการดำเนินงานของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน สหประชาชาติประเทศไทยและชุมชน ในปี 2522)

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

1. เพื่อทราบลักษณะทางประชากรและสังคมของอาลาลัมคร วางแผนครอบครัวชุมชน
2. เพื่อทราบประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน

ในด้าน

- ทศนคติของอาลาลัมคร วางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่องานอาลาลัมคร โดยพิจารณาในแง่ขวัญและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
- การให้การอบรม และความสำคัญในการทำแบบรายงาน ผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด (วข.501)
- ทศนคติของอาลาลัมคร วางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่อผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน
- การปฏิบัติงานของอาลาลัมคร วางแผนครอบครัวชุมชน

3. เพื่อต้องการทราบปัญหาที่อาลาลัมคร วางแผนครอบครัวชุมชนได้รับจากการปฏิบัติงาน และขอเสนอแนะที่อาลาลัมคร วางแผนครอบครัวชุมชนต้องการให้สำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนปฏิบัติตาม

ข้อจำกัดของตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยนั้น การที่จะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

จำนวนประชากรทั้งหมด (Universe or Population) นั้น ทำได้ยาก ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง (Sample) ที่เลือกมาเท่านั้น และสำหรับวิทยานิพนธ์นี้มีข้อจำกัดคือ

1. งบประมาณ เนื่องจากการออกแบบสอบถามครั้งนี้ต้องอาศัยผู้ประสานงานเข้าช่วยในการสัมภาษณ์ เนื่องจากผู้ถูกสัมภาษณ์คืออาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน อยู่กระจัดกระจายแต่ละหมู่บ้านหมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งในการสัมภาษณ์จะต้องให้ค่าตอบแทนแก่ผู้ประสานงานเป็นรายหัว คือ 25 บาทต่อการสัมภาษณ์อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 1 คน ดังนั้นจึงต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ขนาดของตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์ต้องจำกัดลงด้วยจำนวนที่เหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่

2. ระยะเวลา เนื่องจากการทำการวิเคราะห์นี้ใช้ช่วงระยะเวลาที่สั้น และในการทำวิจัยโดยใช้แบบสอบถามให้การสัมภาษณ์ตามหมู่บ้าน ซึ่งกว่าจะสัมภาษณ์ได้แต่ละบ้านต้องใช้เวลา และมีความยากในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะเวลาสั้น ขนาดของตัวอย่างจึงจำกัดอยู่ด้วยเวลาเช่นกัน

วิธีการเลือกตัวอย่าง

เนื่องจากวิธีการเลือกตัวอย่างมี 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ¹

1. การเลือกตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Selection)

ซึ่งทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1.1 การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random or Unrestricted Probability Selection)
- 1.2 การสุ่มตัวอย่างตามประเภทของประชากร (Stratified Sampling)
- 1.3 การสุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ (Area Sampling)

¹ ประยูร บุญประเสริฐ, การวิจัยตลาด. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520)

2. การเลือกตัวอย่างโดยใช้ดุลยพินิจ (Judgment Selection of Non - Probability Selection) ทำได้ 2 วิธี คือ

2.1 การลุ่มตัวอย่างโดยจำกัดโควตา (Quota Control Sampling)

2.2 การลุ่มตัวอย่างโดยใช้ดุลยพินิจล้วนตัว (Judgment Sampling)

สำหรับวิทยานิพนธ์นี้จะใช้ทั้ง 2 วิธี เนื่องจากการวิจัยนี้ทำเฉพาะเขตปฏิบัติการทางภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ 11 จังหวัด คือ

1. จ. เชียงราย	7. จ. สุโขทัย
2. จ. พิจิตร	8. จ. ตาก
3. จ. พะเยา	9. จ. นครสวรรค์
4. จ. พิษณุโลก	10. จ. แพร่
5. จ. อุตรดิตถ์	11. จ. อุทัยธานี
6. จ. กำแพงเพชร	

ดังนั้น การลุ่มตัวอย่าง ชั้นที่ 1. ใช้การลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ โดยเขตปฏิบัติการ 11 จังหวัด ประกอบด้วยอำเภอที่เปิดดำเนินการ 49 อำเภอ ซึ่งในแต่ละอำเภอมีผู้ประสานงานควบคุมดูแล (Supervisors) อยู่อำเภอละ 1 คน ดังนั้นจะใช้ผู้สัมภาษณ์ (ผู้ประสานงาน) 49 คน โดยมอบหมายให้แต่ละคนรับผิดชอบในการสัมภาษณ์อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 5 - 6 คน ใน 5 ตำบล

ชั้นที่ 2. ในการเลือกอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่จะมาเป็นตัวอย่งนั้น ได้ใช้การลุ่มตัวอย่างโดยจำกัดโควตา คือผู้เขียนจะกำหนดตำบลให้ผู้ประสานงานแต่ละคนว่าจะต้องไปสัมภาษณ์อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนในตำบลใดบ้าง ซึ่งการกำหนดที่ผู้เขียนได้ใช้ประโยชน์จากทะเบียนรายชื่อและที่อยู่ของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน มากำหนดตำบลดังกล่าว โดยใช้วิธีการสุ่มลากเลือกจำนวนตำบลออกมา เมื่อได้ตำบลที่ต้องการแล้ว (5 - 6 อำเภอ แล้วแต่อำเภอใหญ่หรือเล็ก) ก็จะทำการกำหนดรายชื่ออาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่จะให้ผู้ประสานงานสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสุ่มลากอีกเช่นกัน โดยกำหนดให้ผู้ประสานงานสัมภาษณ์อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

ละ 1 คน แต่เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่เกิดจากการที่ผู้ประสานงานไปหาอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนแล้ว อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่จะต้องถูกสัมภาษณ์ไม่อยู่ จึงกำหนดจำนวนรายชื่อให้เกิดความยืดหยุ่นได้อีก โดยจะกำหนดรายชื่อให้ประมาณ 8 - 9 ชื่อ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวแก่ผู้ประสานงาน

ข้อมูลทางสังคมและประชากรของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

จากการสำรวจโดยการออกแบบสอบถาม ดังรายละเอียดแสดงในภาคผนวก ง. สุ่มจากอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ในเขตปฏิบัติการทางภาคเหนือของประเทศไทย รวม 49 อำเภอ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2524 ได้ข้อมูลทางสังคมและประชากรของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนดังนี้

1. เพศ จากตารางที่ 5 แสดงการแจกแจงอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนตามเพศ เห็นได้ว่าจากจำนวนตัวอย่างที่สุ่มออกมาจำนวน 224 คน เป็นชาย 121 คน คิดเป็น 54.02% เป็นหญิง 103 คน คิดเป็น 45.98%

ตารางที่ 5

แสดงการแจกแจงอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนตามเพศ

เพศ	จำนวน	%
ชาย	121	54.02
หญิง	103	45.98
รวม	224	100.00

2. อายุ จากตารางที่ 6 แสดงการแจกแจงช่วงอายุของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน จะเห็นได้ว่าจากจำนวนตัวอย่างที่สุ่มออกมา 224 คน มีผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เพียง 1 คน คิดเป็น 0.45% ผู้ที่มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี มี 16 คน คิดเป็น 7.14% ผู้ที่มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี มี 24 คน คิดเป็น 10.71% ผู้ที่มีอายุ 30 - 34 ปี มี 40 คน คิดเป็น 17.86% และผู้ที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มี 102 คน คิดเป็น 45.54%

ตารางที่ 6

แสดงการแจกแจงช่วงอายุของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

อายุ	จำนวน	%
ต่ำกว่า 20 ปี	1	.45
20 - 24 ปี	16	7.14
25 - 29 ปี	24	10.71
30 - 34 ปี	41	18.30
35 - 39 ปี	40	17.86
มากกว่า 40 ปี	102	45.54
รวม	224	100.00

3. ระดับการศึกษา จากตารางที่ 7 แสดงการแจกแจงระดับการศึกษาของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน จะเห็นว่าจากจำนวนตัวอย่างที่สุ่มออกมาจำนวน 224 คน เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือเลยจำนวน 1 คน คิดเป็น 0.45% เรียนประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 จำนวน 169 คน คิดเป็น 75.45% การศึกษาประถมศึกษาปีที่ 5 - 7 จำนวน 23 คน คิดเป็น 10.27% การศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีจำนวน 8 คน คิดเป็น 3.57% ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 4 - 5 มีจำนวน 13 คน คิดเป็น 5.80% และอื่น ๆ เช่น มีความรู้ระดับ พ.ม., ปกค., ปม., ผู้ช่วยพยาบาลและผดุงครรภ์, ธรรมศึกษาโท (บวชเรียน), อาชีวตอนปลาย มีจำนวน 10 คน คิดเป็น 4.45%

ตารางที่ 7

แสดงการแจกแจงระดับการศึกษาของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

ระดับการศึกษา	จำนวน	%
ไม่ได้เรียนเลย	1	.45
ประถมศึกษาปีที่ 1 - 4	169	75.45
ประถมศึกษาปีที่ 5 - 7	23	10.27
มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3	8	3.57
มัธยมศึกษาปี 4 - 5	13	5.80
อื่น ๆ	10	4.46
รวม	224	100.00

4. อาชีพหลัก จากตารางที่ 8 แสดงการแจกแจงอาชีพหลักของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน จะเห็นได้ว่าจากจำนวนตัวอย่างที่สุ่มออกมาจำนวน 224 คน เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ไม่มีอาชีพหลัก 5 คน คิดเป็น 2.23% มีอาชีพหลักทำนา 82 คน คิดเป็น 36.61% มีอาชีพหลักเลี้ยงสัตว์ 2 คน คิดเป็น 0.89% มีอาชีพหลักทำสวนทำไร่ 23 คน คิดเป็น 10.27 และ มีอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้าง, แพทย์ประจำตำบล, ลูกจ้างประจำ มีจำนวน 4 คน คิดเป็น 1.79%

ตารางที่ 8

แสดงการแจกแจงอาชีพหลักของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

อาชีพหลัก	จำนวน	%
ไม่มี	5	2.23
ทำนา	82	36.61
เลี้ยงสัตว์	2	.89
ทำสวน ทำไร่	23	10.27
ค้าขาย	84	37.50
รับราชการ	24	10.71
อื่น ๆ	4	1.79
รวม	224	100.00

5. สถานภาพสมัคร จากตารางที่ 9 แสดงการแจกแจงสถานภาพสมัครของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน จะเห็นได้ว่าจากจำนวนตัวอย่างที่สุ่มออกมาจำนวน 224 คน มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่เป็นโสด 12 คน คิดเป็น 5.35% แต่งงานและอยู่ร่วมกับคู่สมัครจำนวน 202 คน คิดเป็น 90.18% แต่งงานแต่แยกกันอยู่จำนวน 4 คน คิดเป็น 1.75% เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่หย่าร้างจำนวน 2 คน คิดเป็น 0.89% และเป็นหม้ายจำนวน 4 คน คิดเป็น 1.75%

ตารางที่ 9

แสดงการแจกแจงสถานภาพสมัครของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

สถานภาพสมัคร	จำนวน	%
โสด	12	5.35
แต่งงานและอยู่ร่วมกับคู่สมัคร	202	90.18
แต่งงานแต่แยกกันอยู่	4	1.79
หย่าร้าง	2	.89
หม้าย	4	1.79
รวม	224	100.00

6. จำนวนบุตรที่มีชีวิต จากตารางที่ 10 แสดงการแจกแจงจำนวนบุตรที่มีชีวิตของ อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน จากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ออกมา จำนวน 224 คน มี 26 คน หรือ 11.6% เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ไม่มีบุตรเลย 94 คน หรือ 41.96% มีบุตร 1 - 2 คน จำนวน 81 คน หรือ 36.16% มีบุตร 3 - 4 คน และ 23 คน หรือ 10.27% มีบุตรมากกว่า 5 คน

ตารางที่ 10

แสดงการแจกแจงจำนวนบุตรที่มีชีวิตของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

จำนวนบุตรที่มีชีวิต	จำนวน	%
ไม่มีเลย	26	11.61
1 - 2 คน	94	41.96
3 - 5 คน	81	36.16
มากกว่า 5 คน	23	10.27
รวม	224	100.00

7. ความคุ้นเคยในสังคม จากตารางที่ 11 แสดงความคุ้นเคยในสังคมของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน โดยพิจารณาความคุ้นเคยในแง่ของจำนวนเวลาหรือจำนวนปีอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น โดยให้ข้อสังเกตว่า ถ้าจำนวนปีที่อยู่มากก็หมายถึงว่ามีความคุ้นเคยมาก และในทางตรงกันข้าม จากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่สุ่มออกมาเป็นตัวอย่างจำนวน 224 คน มี 131 คน อยู่ในหมู่บ้านตั้งแต่เกิด คิดเป็น 58.48% จำนวน 7 คน หรือ 3.13% ตอบว่าอยู่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 26 คน หรือ 11.61% ตอบว่าอยู่ระหว่าง 5 - 10 ปี และผู้ที่อยู่มากกว่า 10 ปี มีจำนวน 60 คน คิดเป็น 26.78%

ตารางที่ 11

แสดงความคุ้นเคยในสังคมของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

จำนวนปีที่อยู่ในหมู่บ้าน	จำนวน	%
ตั้งแต่เกิด	131	58.48
น้อยกว่า 5 ปี	7	3.13
5 - 10 ปี	26	11.61
มากกว่า 10 ปี	60	26.78
รวม	224	100.00

8. ฐานะทางสังคม จากตารางที่ 12 แสดงฐานะทางสังคมของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน โดยพิจารณาถึงว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน หรือคู่สมรสมีตำแหน่งอะไรในหมู่บ้านบ้างหรือไม่ ปรากฏผลว่า มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน หรือคู่สมรสจำนวน 117 คน หรือคิดเป็น 52.23% ไม่มีตำแหน่งอื่นใดในสังคม และอีก 107 คน หรือคิดเป็น 47.77% เป็นผู้มีตำแหน่งในสังคม เช่น เป็นตำรวจตรังจังหวัด สมาชิกสภาอำเภอ กรรมการหมู่บ้าน ประธานกลุ่มเกษตร ผู้นำเยาวชน ประธานกลุ่มแม่บ้าน ประธานลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น ฯลฯ

ตารางที่ 12

แสดงฐานะทางสังคมของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

ฐานะทางสังคม	จำนวน	%
ไม่มี	117	52.23
มี	107	47.77
รวม	224	100.00

ศูนย์วิทยุวิทยุ โทร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. ความรับผิดชอบต่อสังคม ข้อมูลทางสังคมของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนในแง่นี้มุ่งที่จะศึกษาด้านสังคมของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนว่า ก่อนที่จะมาเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนนี้ เคยทำประโยชน์ให้กับสังคมโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนมาก่อนหรือไม่ จากตารางที่ 13 ปรากฏผลจากการสำรวจโดยการออกแบบสอบถามกลุ่มจากอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนจำนวน 224 คน มี 154 คน หรือคิดเป็น 68.75% เคยทำประโยชน์ให้แก่สังคม โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน และมีเพียง 70 คน หรือ 31.25% ตอบว่าไม่เคยทำประโยชน์ให้กับสังคม โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน

ตารางที่ 13

แสดงความรับผิดชอบในอันที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม
โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

ความรับผิดชอบที่มี	จำนวน	%
เคย	154	68.75
ไม่เคย	70	31.25
รวม	224	100.00

สรุป

ข้อมูลทางสังคมและประชากรของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ได้จากการสำรวจโดยการออกแบบสอบถามที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนตัวอย่าง 224 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 54.02) มีอายุมากกว่า 40 ปี (ร้อยละ 45.54) ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 (ร้อยละ 75.45) มีอาชีพหลักค้าขาย (ร้อยละ 37.50) และทำนา (ร้อยละ 36.61) แต่งงานและอยู่ร่วมกับคู่สมรส (ร้อยละ 90.18) มีจำนวนบุตรที่มีชีวิต 1 - 2 คน (ร้อยละ 41.96) มีความคุ้นเคยในสังคมคืออยู่ในหมู่บ้านที่อยู่ปัจจุบันตั้งแต่เดิม (ร้อยละ 58.48) และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยทำประโยชน์ให้กับสังคมโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนมาก่อนที่จะเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน (ร้อยละ 68.75)

การวัดประสิทธิภาพการวัดการภายในองค์การ

เนื่องจากการวัดการภายในองค์การประกอบด้วยหน้าที่ต่าง ๆ ทางการวัดการมากมาย โดยเริ่มจากการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การสั่งการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) ตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ก็สามารถแยกรายละเอียดออกไปได้อีกมากมาย การที่จะใช้หน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้ทุกตัวมาเป็นตัววัดประสิทธิภาพแล้วย่อมเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากและเสียเวลามาก ซึ่งเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งของวิทยานิพนธ์นี้ไม่อาจกระทำได้ ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาหรือมุ่งวัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานการใช้ระบบอาสาสมัครในการให้บริการวางแผนครอบครัวชุมชน โดยใช้ตัววัด 2 ชนิด คือ

1. ทัศนคติของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่องานอาสาสมัคร โดยพิจารณาในแง่ของขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
2. ความเข้าใจที่ทางสำนักงาน-บริการวางแผนครอบครัวชุมชนสามารถให้กับอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ในด้านการให้การอบรมและเกี่ยวกับความสำคัญในการทำแบบรายงานผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด (แบบ วช.501)

จากการสำรวจได้ผลออกมาดังนี้

ทัศนคติของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่องานอาสาสมัคร

การศึกษาทัศนคติจะพิจารณาในแง่ขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ เพราะขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพของงานตามวัตถุประสงค์ของงานด้วย

ศาสตราจารย์ Keith Davis ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับขวัญว่า "หมายถึงสภาพที่เกิดขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการทำงาน เช่น ความกระตือรือร้น อารมณ์ ความหวัง ความสนใจและองค์ประกอบอื่น ๆ" นอกจากนี้ขวัญตามความหมายนี้แล้วยังมีผู้ที่ให้ความหมายของขวัญได้อีกหลายประการ แต่จะไม่ขอนำมากล่าว ส่วนองค์ประกอบที่ทำให้เกิดขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก็มีด้วยกันหลายประการ สำหรับบริษัทยาธิพนธ์นี้้องค์ประกอบที่จะนำมาเป็นเครื่องวัดขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คือ

1. ความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่ทำอยู่ สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงขวัญและแรงจูงใจเพราะในการปฏิบัติงานถ้าผู้ปฏิบัติได้ทำงานที่ตนมีความพึงพอใจ ย่อมจะอุทิศเวลาและความสามารถให้กับงานนั้น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ปรากฏผลดังนี้

จากตารางที่ 14 แสดงแรงจูงใจที่มาเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน โดยถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนถึงความสมัครใจในครั้งแรกที่มาทำงานอาสาสมัคร พบว่าจากอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่สุ่มออกมา 224 คน มี 186 คน หรือ 83.04% ตอบว่า สมัครใจมาทำงานอาสาสมัคร มี 38 คน หรือ 16.96% ตอบว่าถูกขอร้องให้มาเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

ตารางที่ 14

แสดงแรงจูงใจที่มา เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

แรงจูงใจ	จำนวน	%
สมัครใจ	186	83.04
ถูกขอร้อง	38	16.96
รวม	223	100.00

จากตารางที่ 15 แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ในปัจจุบัน เมื่อครั้งแรกได้รับการขอร้องให้มาเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน โดยถาม ต่อจากคำถามตารางที่ 14 ว่า เมื่อถูกขอร้องให้มาเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนแล้วนั้น ปัจจุบันเต็มใจทำงานอาสาสมัครหรือไม่ ผลปรากฏว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทั้ง 38 คน ที่ครั้งแรกถูกขอร้องให้มาเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนนั้น ปัจจุบันมีความเต็มใจ ที่เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

จึงสรุปได้ว่า ปัจจุบันอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทั้งหมดของจำนวนตัวอย่าง 224 คน มีความเต็มใจที่ทำงานอาสาสมัคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15

แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครฯ ในปัจจุบัน เมื่อครั้งได้รับการขอรับให้มาเป็น

ความรู้สึก	จำนวน	%
เต็มใจ	38	100.00
ไม่เต็มใจ	-	-
รวม	38	100.00

นอกจากผลสำรวจตามตารางที่ 14 และ 15 แล้ว การสำรวจยังมีข้อสนับสนุนความศรัทธาและความพึงพอใจในหน้าที่การงานของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนอีก คือ จากการสัมภาษณ์โดยการถามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนว่ามีความเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า "ท่านชอบงานอาสาสมัครมาก" ผลปรากฏว่าจากจำนวนตัวอย่าง 224 คน

- 91 คน หรือ 40.62% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 121 คน หรือ 54.02% ตอบว่า เห็นด้วย
- 11 คน หรือ 4.91% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 1 คน หรือ 0.45% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- ไม่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคนใดเลยตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (94.64%) เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับคำกล่าวที่ว่า "ท่านชอบงานอาสาสมัครมาก" หรือนั่นคืออาสาสมัครวางแผนครอบครัวส่วนใหญ่ (94.64%) ชอบงานอาสาสมัครมาก

จากการสัมภาษณ์เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "ท่านภาคภูมิใจที่เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน" ผลปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- 98 คน หรือ 43.75% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 115 คน หรือ 51.34% ตอบว่า เห็นด้วย
- 7 คน หรือ 3.13% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 4 คน หรือ 1.78% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- ไม่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคนใดเลยตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (95.05%) เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับคำกล่าวที่ว่า "ท่านภูมิใจที่เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน" หรือเห็นก็คืออาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (95.05%) ภาคภูมิใจที่เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

จากการสัมภาษณ์เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "ท่านชอบที่จะเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่อไปเรื่อยๆ" ผลปรากฏว่า จากจำนวนตัวอย่าง 224 คน

- 88 คน หรือ 39.29% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 116 คน หรือ 51.79% ตอบว่า เห็นด้วย
- 16 คน หรือ 7.14% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 2 คน หรือ .89% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 2 คน หรือ .89% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (91.08%) ตอบว่าเห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับคำกล่าวที่ว่า "ท่านชอบที่จะเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่อไปเรื่อยๆ" แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนอีก 8.92% ที่ไม่ออกความคิดเห็น ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก และมี 1.78% ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างมาก ซึ่งแม้จะเป็นอัตราเปอร์เซ็นต์ส่วนน้อย แต่ก็ชี้ให้เห็นได้ว่า ยังมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนบางคนที่ยังเฉย ๆ ต่องานและยังมีบางคนที่ไม่ชอบงานอาสาสมัคร ดังนั้นจึงสมควร

ถึง เป็นข้อสังเกตได้อย่างหนึ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเพื่อคัดลอกอาสาสมัครวางแผนครอบครัว
ชุมชนที่มีผลงานค่อนข้างต่ำ หรือผลงานไม่ค่อยเคลื่อนไหว หรือเคลื่อนไหวในทางที่ลดต่ำลง เพื่อ
หาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จากผลการสำรวจตามตารางที่ 14 15 และ 16 สรุปได้ว่าอาสาสมัครมีความ
เต็มใจที่จะทำงานอาสาสมัคร อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนชอบงานอาสาสมัคร (94.64%)
ภูมิใจที่เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน (95.09%) และชอบที่จะเป็นอาสาสมัครวางแผน
ครอบครัวชุมชนต่อไปเรื่อย ๆ (91.08%) จึงเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวส่วนใหญ่มิ
ขี้ขลาดและความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของ
สำนักงานวางแผนครอบครัวชุมชนว่ามีประสิทธิภาพในการบริหารงานที่ดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16

แสดงความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

ความคิดเห็น	เห็นด้วยอย่างมาก		เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างมาก		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
2.4	91	40.22	121	54.02	11	4.91	1	.45	-	-	224	100
2.5	98	43.75	115	51.34	7	3.13	4	1.78	-	-	224	100
2.11	88	39.29	116	5.79	16	7.14	2	.89	2	.89	224	100

หมายเหตุ

2.4 ท่านชอบงานอาสาสมัครมาก

2.5 ท่านภาคภูมิใจที่เป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

2.11 ท่านชอบที่จะเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่อไปเรื่อย ๆ

2. ความพึงพอใจต่อวัตถุประสงค์หลักและนโยบายและการดำเนินงานขององค์การ

วัตถุประสงค์หลักและนโยบายดำเนินงานขององค์การ ถ้าสมาชิกส่วนใหญ่ขององค์การมีความเข้าใจซาบซึ้งถึงวัตถุประสงค์และระบบการดำเนินงานขององค์การแล้ว บุคคลเหล่านี้ย่อมจะอุทิศเวลาให้แก่งาน มีกำลังใจและกำลังขวัญในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น สำหรับการสำรวจได้สอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับความเข้าใจในวัตถุประสงค์หลักขององค์การ โดยถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทำงานเพื่ออะไร ปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- 209 คน หรือ 93.30% ตอบว่า ทำเพื่อช่วยชาติหรือสังคม
- 8 คน หรือ 3.57% ตอบว่า ทำเพื่อเพิ่มรายได้
- ไม่มีคนใดเลยตอบว่าทำเพื่อความสนุก
- 7 คน หรือ 3.13% ตอบว่า ทำเพื่อเป็นงานอดิเรก

จะเห็นว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (93.30%) ทำงานอาสาสมัครเพื่อช่วยชาติและสังคม หรือมีความเข้าใจงานอาสาสมัครว่า งานอาสาสมัครนี้ทางสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเสริมงานของรัฐบาลในการให้บริการชุมชน ใต้กว้างขวาง และเข้าถึงประชาชนที่อยู่ห่างไกล ซึ่งรัฐบาลยังเข้าไปไม่ถึง ด้วยระบบงานแบบชาวบ้านช่วยชาวบ้าน ในรูปของสมาคม โดยไม่แสวงหากำไร เป็นงานบริการชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของสังคมและช่วยเหลือชาติบ้านเมือง

ซึ่งจากผลการสำรวจความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ก็เข้าใจในวัตถุประสงค์นี้ จึงถือได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 17

แสดง เหตุผลของการทำงานอาสาสมัคร

เหตุผล	จำนวน	%
เพื่อช่วยชาติและสังคม	209	93.30
เพื่อเพิ่มรายได้	8	3.57
เพื่อความสนุก	-	-
เพื่อเป็นงานอดิเรก	7	3.13
อื่น ๆ	-	-
รวม	224	100.00

3. ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน ผู้นำหรือหัวหน้างานเป็นสภาพที่เชื่อมโยงความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กรกับผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสำหรับสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ และอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างขวัญและความสำเร็จขององค์กร เพราะถ้าทุกฝ่ายเข้าใจกันดี มีปัญหาที่ปรึกษาหรือสอบถามกัน และถ้าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ผู้ประสานงาน ทำตัวเป็นผู้นำ ผู้คอยให้ความช่วยเหลือแก่อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนได้ดีแล้ว ก็จะเสริมสร้าง ความเข้าใจเสริมสร้างขวัญแก่อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน เพื่อให้อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนปฏิบัติงานอย่างเต็มใจและพอใจอันจะนำความสำเร็จมาสู่องค์กร จากการสำรวจโดยการสอบถามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับตัวผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนว่า เห็นว่าผู้ประสานงานและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเป็นอย่างไร ผลปรากฏว่า จากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- ไม่มีคนใดเลยคิดว่าผู้ประสานงานและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเป็นนาย
- 215 คน หรือ 95.98% ให้ความเห็นว่า เป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และแก้ปัญหาให้
- 5 คน หรือ 2.23% ให้ความเห็นว่า เป็นผู้นำรายได้มาสู่อาสาสมัครฯ
- 4 คน หรือ 1.79% มีความเห็นเป็นอย่างอื่น เช่น คิดว่าผู้ประสานงานและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงาน ระหว่างอาสาสมัครวางแผนครอบครัว ชุมชนกับสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน

จะเห็นได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ โดยมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนถึง 95.98% เห็นว่าผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ เป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้ และไม่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคนใดเลยคิดว่าผู้ประสานงานและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเป็นนายของเขา แสดงให้เห็นชัดได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ผู้ประสานงาน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ เป็นไปอย่างดีมีความเข้าใจระหว่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18

แสดงความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน
ที่มีต่อผู้ประสานงานและเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน

ความคิดเห็น	จำนวน	%
ก.	-	-
ข.	215	95.98
ค.	5	2.23
ง.	4	1.79
รวม	224	100.00

หมายเหตุ

- ก. เป็นนายของท่าน
- ข. เป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้
- ค. เป็นผู้ที่สามารถรายได้มาสู่ท่าน
- ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับงานอาสาสมัคร

กรณีนี้จะศึกษาทัศนคติของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่องานอาสาสมัคร โดยการสอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานอาสาสมัคร ทั้งในแง่ส่วนตัวและในแง่สังคม

จากตารางที่ 19 แสดงความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับงานอาสาสมัคร เป็นการสอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น สรุปรูปเป็นทัศนคติของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "งานอาสาสมัครมีส่วนช่วยให้งานของท่านก้าวหน้า" ผลปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ตัวอย่าง 224 คน

- 71 คน หรือ 31.70% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 101 คน หรือ 45.09% ตอบว่า เห็นด้วย
- 22 คน หรือ 9.82% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 25 คน หรือ 11.16% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 5 คน หรือ 2.23% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (76.79%) เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากกับคำกล่าวที่ว่า "งานอาสาสมัครมีส่วนช่วยให้งานของท่านก้าวหน้า" หรือนั่นก็คืออาสาสมัครวางแผนครอบครัวส่วนใหญ่เห็นว่างานอาสาสมัครมีประโยชน์ต่ออาชีพหลักที่ทำอยู่

4.2 ทามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "งานอาสาสมัครช่วยเพิ่มรายได้ให้กับท่าน" ผลปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- 27 คน หรือ 12.05% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 109 คน หรือ 48.66% ตอบว่า เห็นด้วย
- 36 คน หรือ 16.07% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 43 คน หรือ 19.20% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 9 คน หรือ 4.02% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 60.71% ตอบว่างานอาสาสมัครเป็นงานที่ช่วยเพิ่มรายได้ให้ และมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนอีก 23.22% ไม่คิดว่างานอาสาสมัครช่วยเพิ่มรายได้ให้ ซึ่งอาจเพราะเห็นว่าส่วนได้ (รายได้) ที่ได้รับจากผลต่างของราคาจำหน่ายให้กับชาวบ้านกับส่วนที่จ่ายให้กับผู้ประสานงานเป็นรายได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น จึงไม่คิดว่างานอาสาสมัครเป็นงานที่ช่วยเพิ่มรายได้ให้ ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางด้านความคิดของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนแต่ละคน และขึ้นอยู่กับฐานะของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนแต่ละคนด้วย เพราะด้วยจำนวนเงินเดียวกัน เมื่อฐานะต่างกันแล้ว ความคิดเห็นเกี่ยวกับเงินจำนวนนี้ก็แตกต่างกันด้วย

4.3 ตามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "งานอาสาสมัครเป็นงานที่ช่วยเหลือประเทศชาติหรือคนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง" ผลปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวตัวอย่าง 224 คน

- 140 คน หรือ 62.50% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 80 คน หรือ 35.71% ตอบว่า เห็นด้วย
- 3 คน หรือ 1.34% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 1 คน หรือ .45% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- ไม่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคนใดเลยตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวส่วนใหญ่ (98.21%) เห็นว่างานอาสาสมัครเป็นงานที่ช่วยเหลือประเทศชาติหรือคนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง มีเพียงส่วนน้อย (0.45%) ที่ไม่เห็นด้วยเท่านั้น ซึ่งถ้าพิจารณาตามตารางที่ 17 ประกอบด้วยแล้ว จะเห็นว่าคำตอบของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.4 ตามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "งานอาสาสมัครเป็นงานเสียสละจึงไม่ควรหวังผลตอบแทน" ผลการสำรวจปรากฏว่า จากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนตัวอย่าง 224 คน

- 75 คน หรือ 33.48% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 94 คน หรือ 41.96% ตอบว่า เห็นด้วย
- 32 คน หรือ 14.29% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 22 คน หรือ 9.82% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 1 คน หรือ .45% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวส่วนใหญ่ (75.44%) เห็นด้วย แต่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนอีกส่วนหนึ่ง (10.27%) ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างมากว่า งานอาสาสมัครเป็นงานเสียสละซึ่งไม่ควรหวังผลตอบแทน ซึ่งเหตุผลของผู้ที่ตอบเช่นนี้ควรจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางด้านความคิดและฐานะทางการเงิน เช่นข้อ 4.2

4.5 ถามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "การเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทำให้ทำงานต้องยุ่งยากและเสียเวลา" ผลปรากฏว่า จากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- 12 คน หรือ 5.36% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 23 คน หรือ 10.27% ตอบว่า เห็นด้วย
- 60 คน หรือ 26.78% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 111 คน หรือ 49.54% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 18 คน หรือ 8.04% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (57.59%) เห็นว่าการเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนไม่ทำให้ยุ่งยากและเสียเวลา แต่ก็มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนอีกบางส่วน (15.63%) มีความเห็นตรงกันข้าม เป็นที่น่าสังเกตว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 57.59% ซึ่งถึงแม้จะเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ แต่ก็ยังมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนอีกเกือบครึ่งที่ไม่ออกความเห็นและไม่เห็นด้วย คือเห็นว่าการเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทำให้ยุ่งยากและเสียเวลา ซึ่งควรจะให้ความสนใจว่าเป็นเพราะเหตุใดอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนบางส่วนที่มากังคิดเช่นนี้

สรุปความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่องานอาสาสมัครได้ว่า
อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ เห็นว่างานอาสาสมัครเป็นงานที่เสียสละ (75.44%)
เป็นงานที่ช่วยเหลือประเทศชาติหรือคนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง (98.21%) จึงไม่ควรหวังผล
ตอบแทนการเป็นอาสาสมัครไม่ทำให้ยุ่งยากและเสียเวลา (57.59%) ช่วยทำให้การทำงานที่ทำ
อยู่ก้าวหน้า (76.79%) และช่วยเพิ่มรายได้ให้ด้วย (60.71%)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19

แสดงความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่องานอาสาสมัคร

ข้อความคิดเห็น ข้อ	เห็นด้วยอย่างมาก		เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างมาก		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
2.6	71	31.70	101	45.09	22	9.82	25	11.16	5	2.23	224	100
2.7	27	12.05	109	48.66	36	16.07	43	19.20	9	4.02	224	100
2.8	140	62.50	80	35.71	3	1.34	1	.45	-	-	224	100
2.9	75	33.48	94	41.96	32	14.29	22	9.82	1	.45	224	100
2.10	12	5.36	23	10.27	60	26.78	111	49.55	18	8.04	224	100

- หมายเหตุ
- 2.6 งานอาสาสมัครมีส่วนช่วยให้การทำงานของทํานักวหน้า
 - 2.7 งานอาสาสมัครเพิ่มรายได้ให้กับทําน
 - 2.8 งานอาสาสมัครเป็นงานช่วยเหลือประเทศชาติหรือคนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง
 - 2.9 งานอาสาสมัครเป็นงานเสียสละสิ่งไม่ควรรหวังผลตอบแทน
 - 2.10 การเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทำให้ทํานต้องยุ่งยากและเสียเวลา

การสร้างควมเข้าใจในเรื่องการอบรม

การศึกษานี้มุ่งวัดประสิทธิภาพในการจัดการของสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชน โดยทำการศึกษาว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่ หรือการเป็นอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเพียงไร เพราะการสร้างควมเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่ หรือการมอบหมายหน้าที่การงานให้แก่อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะต้องชี้แจง แนะนำ ชักจูงให้ผู้ที่ล้จะรับหน้าที่ที่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการมอบหมายงาน และความต้องการของหน้าที่การงานนั้น ความเข้าใจในหน้าที่การงานที่จะรับมอบกิตติ ความล้มครใจ ในการที่จะรับมอบหมายงานให้ปฏิบัติสัดทำกิตติ นับว่ามีผลอย่างสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานในหน้าที่ต่าง ๆ และหากผู้รับมอบมีความเต็มใจเข้าใจทราบซึ่งในงานที่ได้รับมอบหมายแล้ว ผลงานที่จะได้รับย่อมมีอุปสรรคน้อยลง หรือนั่นก็คืองานย่อมบรรลุวัตถุประสงค์โดยง่าย ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้รับมอบไม่เข้าใจวิธีการทำงาน หรือไม่รูเรื่องงานที่จะรับว่าจะทำอะไร ทำอย่างไรบ้างแล้ว ความผิดพลาดความบกพร่องต่าง ๆ ย่อมยากที่จะหลีกเลี่ยง และยังถ้าผู้ได้รับมอบหมายงานไม่มีความเต็มใจด้วยแล้วก็แทบจะมองไม่เห็นทางแห่งความสำเร็จสำหรับงานนั้น

การสร้างควมเข้าใจเกี่ยวกับงานอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ จะต้องสัดให้มีการอบรมขึ้น เพื่อสร้างควมเข้าใจให้เกิดขึ้นในครั้งแรกก่อนที่อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนจะออกปฏิบัติงาน ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับการให้การอบรมได้ศึกษาแล้วโดยละเอียดในบทที่ 3 ในบทนี้จะศึกษาถึงผลของการให้การอบรมว่าได้ผลเพียงไร

จากตารางที่ 20 แสดงถึงการสร้างควมสำคัญของการอบรมให้อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนได้ทราบ โดยได้สอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนว่าในเขตปฏิบัติการของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนนั้น ทางสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนได้สัดให้มีการอบรมกี่ครั้ง และอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนไปรับการอบรมกี่ครั้ง ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบ ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนให้ความสำคัญหรือรู้เห็นถึงความสำคัญของการอบรมเพียงไร ซึ่งจากการสอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน จำนวน 224 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20

แสดงถึงการสร้างความสำคัญของการอบรมให้อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนได้ทราบ

จำนวนครั้งที่ไปรับการอบรม	จำนวน	%
ไม่เคยไปรับการอบรมเลย	5	2.23
ไปทุกครั้งที่มีการอบรม	188	83.93
ไปบ้างไม่ไปบ้าง	31	13.84
รวม	224	100.00

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการอบรมคืออาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ไปรับการอบรมทุกครั้งที่มีการเปิดการอบรมมีถึง 83.93% แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ไม่เคยไปรับการอบรม (2.23%) และที่ไปรับการอบรมบ้างไม่ไปบ้าง (13.84%) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนบางส่วนที่ยังไม่เห็นความสำคัญของการรับการอบรม ดังนั้นจึงสมควรที่ทางสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนจะได้เข้มงวดให้อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนมารับการอบรมทุก ๆ คน เพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้วข้างต้น

ผลของการอบรมในด้าน การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาสาสมัคร การศึกษาว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเข้าใจเพียงไรว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคืออะไร ทำหน้าที่อะไร จากการสอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคิดว่างานอาสาสมัครคืออะไร" ปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่สุ่มออกมาจำนวน 224 คน

- 3 คน หรือ 1.34% ตอบว่า เป็นตัวแทนของสำนักงานเพื่อขายยาคุมกำเนิดเท่านั้น
- 1 คน หรือ 0.45% ตอบว่า เป็นตัวแทนของสำนักงานเพื่อขายยุงยางอนามัยเท่านั้น
- 6 คน หรือ 2.68% ตอบว่า เป็นตัวแทนของสำนักงานเพื่อขายยุงยางอนามัยและยาเม็ดกำเนิดเท่านั้น
- 214 คน หรือ 95.53% ตอบว่า เป็นตัวแทนของสำนักงานเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (95.53%) มีความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาสาสมัครว่าเป็นตัวแทนของสำนักงานเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่องการคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว แต่ก็ยังมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวอีกบางส่วน (4.47%) ที่ยังเข้าใจไม่ถูกต้อง ซึ่งสมควรที่ทางสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนจะได้สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทุก ๆ คน เพื่ออาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนทุก ๆ คนจะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง วิธีที่แก้ไขในเรื่องนี้อาจโดยการสอดแทรกการให้คำอธิบายมอบหมายให้ผู้ประสานงานได้ชี้แจง พูดคุยกับอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนในระหว่างเดือนที่ออกเยี่ยมเยียนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน เพื่อนำอุปสรรคคุมกำเนิดไปจ่ายให้กับอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ก็จะขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนไม่เข้าใจงานในหน้าที่ให้หมดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21

แสดงผลของการอบรมในด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาสาสมัคร

งานอาสาสมัคร	จำนวน	%
ก.	3	1.34
ข.	1	.45
ค.	6	2.68
ง.	214	95.53
จ.	-	-
รวม	224	100.00

หมายเหตุ

- ก. เป็นตัวแทนของสำนักงานฯ เพื่อขยายยาคุมกำเนิดเท่านั้น
- ข. เป็นตัวแทนของสำนักงานฯ เพื่อขยายถุงยางอนามัยเท่านั้น
- ค. เป็นตัวแทนของสำนักงานฯ เพื่อขยายยาคุมและถุงยางอนามัยเท่านั้น
- ง. เป็นตัวแทนของสำนักงานฯ เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่ชาวบ้านเรื่อง
การคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว
- จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่อาสาสมัครต่อเนื่องจากตารางที่ 12 ซึ่งถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเพื่อต้องการทราบว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนมีความเข้าใจในงานอาสาสมัครอย่างไร และส่วนใหญ่ (95.53%) ตอบว่า เป็นตัวแทนของสำนักงานเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่ชาวบ้าน เรื่องการคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัวนั้น เพื่อให้ทราบว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ปฏิบัติงานเผยแพร่เรื่องการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิดนั้น ได้ให้บริการได้แก่ไหนและอย่างไร จึงได้ถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนว่า "อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเคยชักจูงชาวบ้านให้ใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างอื่นนอกจากการใช้อายูคุมและถุงยางอนามัยบ้างหรือไม่" ผลปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- 209 คน หรือ 93.30% ตอบว่า เคย
- 15 คน หรือ 6.70% ตอบว่า ไม่เคย

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (93.30%) มีความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่อาสาสมัครจะมีบ้างก็เพียงบางส่วนที่ยังไม่เข้าใจ หรือมีความเข้าใจแต่ยังไม่ได้ปฏิบัติงาน ชักจูงชาวบ้านให้ใช้วิธีคุมกำเนิดอย่างอื่นนอกจากการใช้อายูคุมและถุงยางอนามัย สิ่งสมควรที่ผู้ประสานงานจะได้ช่วยเหลือกระตุ้นให้อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนได้ปฏิบัติงานให้บริการวางแผนครอบครัวชุมชนนอกจากการขายยาคุมและถุงยางอนามัย

ตารางที่ 22

แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่อาสาสมัคร

วิธีการ	จำนวน	%
เคย	209	93.30
ไม่เคย	15	6.70
รวม	224	100.00

หมายเหตุ การชักจูงชาวบ้านให้ใช้วิธีการคุมกำเนิดอย่างอื่นนอกจากการใช้อายูคุมและถุงยางอนามัย

การศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่อการอบรม โดย การสอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 3 ประการ คือ

1. สอบถามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่อคำกล่าวที่ว่า "ท่านคิดว่าการอบรมให้ประโยชน์ต่อท่าน" ปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัว ชุมชน 224 คน

- 140 คน หรือ 62.50% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
 - 81 คน หรือ 36.16% ตอบว่า เห็นด้วย
 - 2 คน หรือ .89% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
 - 1 คน หรือ .45% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
 - และไม่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคนใดเลยตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมาก
- จึงสรุปได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (98.66%) เห็นด้วยและ ไม่เห็นด้วยอย่างมากว่าการอบรมให้ประโยชน์ต่อเขา

2. สอบถามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่อคำกล่าวที่ว่า "การฝึกอบรมถือว่าเป็นการหาความรู้เพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน" ปรากฏว่าจากจำนวนอาสา สมัครวางแผนครอบครัวตัวอย่างที่สุ่มออกมา 224 คน

- 121 คน หรือ 54.02% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
 - 100 คน หรือ 44.64% ตอบว่า เห็นด้วย
 - 2 คน หรือ .89% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
 - ไม่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคนใดเลยตอบว่าไม่เห็นด้วย
 - 1 คน หรือ .45% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก
- จึงสรุปได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (98.66%) เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างมากว่าการฝึกอบรมเป็นการหาความรู้เพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน

3. สอบถามความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่อคำกล่าวที่ว่า "ควรจัดอบรมให้บ่อยกว่านี้" ปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน ตัวอย่าง 224 คน

- 103 คน หรือ 45.99% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 100 คน หรือ 44.64% ตอบว่า เห็นด้วย
- 19 คน หรือ 8.48% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 2 คน หรือ 0.89% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- ไม่มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนคนใดเลยตอบว่าไม่เห็นด้วยอย่างมาก

ซึ่งสรุปได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (90.63%) เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากว่าควรจะจัดให้มีการอบรมที่บ่อยกว่านี้

ดังนั้นจากตารางที่ 23 สรุปได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่คิดว่า การอบรมมีประโยชน์ต่อเขา (98.66%) เพราะการฝึกอบรมถือว่าเป็นการหาความรู้เพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน (98.66%) และควรจัดอบรมให้บ่อยกว่านี้ (90.63%) ซึ่งชี้ให้เห็นได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในหน้าที่การงานของตน ซึ่งถือเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่จัดให้มีการอบรมที่ได้ประสิทธิภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23

แสดงความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่มีต่อการอบรม

ข้อ	ความคิดเห็น		เห็นด้วยอย่างมาก		เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างมาก		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
3.3	140	62.50	81	36.16	2	0.89	1	0.45	-	-	224	100		
3.4	121	54.02	100	44.64	2	0.89	-	-	1	0.45	224	100		
3.5	103	45.99	100	44.64	19	8.48	2	0.89	-	-	224	100		

หมายเหตุ 3.3 ท่านคิดว่าการอบรมให้ประโยชน์ต่อท่าน

3.4 การฝึกอบรมถือว่าเป็นการหาความรู้เพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน

3.5 ควรจัดอบรมให้บ่อยกว่านี้

ความสำคัญในการทำแบบรายงาน รข.501

นอกจากการศึกษานี้จะถือว่า การสร้างขวัญและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้น และการจัดให้มีการอบรมที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญแล้ว อีกอย่างหนึ่งที่การศึกษานี้เห็นว่ามี ความสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพของการจัดการ คือ วิธีการต่าง ๆ ที่ทางสำนักงานบริการ วางแผนครอบครัวชุมชนเลือกมาใช้ ซึ่งในที่นี้จะศึกษาว่า แบบรายงาน รข.501 ที่ทางสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนกำหนดขึ้น เพื่อให้อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนใช้ในการ ควบคุมและติดตามการเคลื่อนไหวของผู้รับบริการได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ โดยศึกษาว่า รข.501 นี้อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเห็นว่ามีค่าหรือไม่ อาสาสมัครวางแผนครอบครัว ชุมชนยุ่งยากและเสียเวลาในการทำงานหรือไม่ ซึ่งในการศึกษานี้ได้สอบถามอาสาสมัครวางแผน ครอบครัวชุมชนถึงความคิดเห็น 3 ประการ คือ

1. สอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนต่อคำถามที่ว่า "การทำรายงานผู้รับ บริการยาคุมเป็นเรื่องที่สำคัญ" ปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- 66 คน หรือ 29.46% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 122 คน หรือ 54.47% ตอบว่า เห็นด้วย
- 20 คน หรือ 8.93% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 14 คน หรือ 6.25% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 2 คน หรือ 0.89% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (83.93%) เห็นด้วยว่า การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องสำคัญ

2. สอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับคำถามที่ว่า "การทำ รายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องยุ่งยากมาก" ปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผน ครอบครัวชุมชน 224 คน

- 19 คน หรือ 8.48% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 36 คน หรือ 16.07% ตอบว่า เห็นด้วย
- 67 คน หรือ 29.91% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 87 คน หรือ 38.84% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 15 คน หรือ 6.70% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นว่าอาสาสมัคร 45.54% ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมากว่า การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก แต่ก็ยังมีอีกบางส่วน (24.55%) เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างมากว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนที่ไม่ออกความเห็น (29.91%) ซึ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงสรุปไม่ได้แน่นอนว่าการทำรายงานผู้รับบริการยาคุมไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ซึ่งเป็นปัญหาที่ทางสำนักงานบริการวางแผนครอบครัวชุมชนน่าจะได้อภิปรายถึงเรื่องนี้ต่อไป

3. สอบถามอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับคำถามที่ว่า "การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องที่เสียเวลา" ปรากฏว่าจากจำนวนอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน 224 คน

- 13 คน หรือ 5.80% ตอบว่า เห็นด้วยอย่างมาก
- 30 คน หรือ 13.39% ตอบว่า เห็นด้วย
- 64 คน หรือ 28.57% ตอบว่า ไม่มีความเห็น
- 102 คน หรือ 45.54% ตอบว่า ไม่เห็นด้วย
- 15 คน หรือ 6.70% ตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่ (52.64%) ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างมากว่า การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องที่เสียเวลา แต่อย่างไรก็ตามยังมีอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนอีกบางส่วน (19.19%) เห็นว่า การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องเสียเวลา และมีผู้ไม่ออกความเห็นถึง 28.57% ดังนั้นจึงสมควรตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ว่า ควรจะได้อภิปรายในเรื่องนี้ต่อไปเช่นกัน

จากการสอบถามความคิดเห็น 3 ประการของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชน

สรุปได้ว่า อาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าการทำรายงานผู้รับบริการยาคุม เป็นเรื่องที่สำคัญ (83.93%) ไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยาก (45.54%) และไม่เสียเวลา (52.64%) แต่อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้ว่าอาสาสมัครวางแผนครอบครัวส่วนใหญ่จะเห็นว่าการทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและเสียเวลา แต่ก็มีอาสาสมัครวางแผนครอบครัว ชุมชนอีกบางส่วนที่มากพอสมควรไม่เห็นด้วย จึงควรจะได้พิจารณาในเรื่องนี้ด้วยว่าอาจมีปัญหาเกิดขึ้นแล้ว เพราะการตั้งกฎเกณฑ์หรือวิธีการปฏิบัติงานใด ๆ ควรอย่างยิ่งที่จะให้ผู้ปฏิบัติทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดจริง ๆ ยอมรับกฎเกณฑ์หรือวิธีการนั้น มิใช่เฉพาะคนส่วนใหญ่บางส่วนเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24

แสดงความคิดเห็นของอาสาสมัครวางแผนครอบครัวชุมชนเกี่ยวกับการทำรายงานผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด

ข้อความความเห็น	เห็นด้วยอย่างมาก		เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วยอย่างมาก		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
3.6	66	29.46	122	54.47	20	8.93	14	6.25	2	0.89	224	100
3.7	19	8.48	36	16.07	67	29.91	87	38.84	15	6.70	224	100
3.8	13	5.80	30	13.39	64	28.57	102	45.54	15	6.70	224	100

- หมายเหตุ
- 3.6 การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องที่สำคัญ
 - 3.7 การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมาก
 - 3.8 การทำรายงานผู้รับบริการยาคุมเป็นเรื่องที่เสียเวลา